

بو سوآلین جوابیندا کی حقوق و اخلاقین نیستی نه دیر و حقوق اخلاقا نجه رابطه باغلیر، موختلیف فیکری مکتبلر وار.

بو سوآلین جوابیندا کی حقوق و اخلاقین نیستی نه دیر و حقوق اخلاقا نجه رابطه باغلیر، موختلیف فیکری مکتبلر وار.

حقیقته بو نیست بیر اساسلی مسأله دیر کی بو گونکی دونیادا رایج اولان ایختیلافلارین درکی اوچون اهمیتی وار. بو مسأله نه نجه ایندیکی دونیانین حقوق فلسفه سی نین درکینده بلکه کنجیمیشینده حقوق فلسفه سی نین درکینده اهمیتی وار.

تاریخ بویو اخلاق و فلسفه آراسینداکی رابطه نی، اوچ مرحله یه بۆلمک اولار. بیرینجی مرحله ده اخلاقا حقوق آراسیندا هنج فرق بوخیدی. هم اخلاق واریدی و هم حقوق، جماعت هر ایکسیپنه ده عمل ائدیردیلر. اوندان قابق، قدیم جامعه لرده، ایجتیماعی عادتله و رسمله ایدی کی جماعتی ایداره ائدیردی، یعنی دولترین تشکیل تاپماسیندان قابق.

ایکینجی مرحله اون سککیزینجی عصر و آزادلیق ایسته ین نهضتلرین تشکیل تاپماسینا دؤردور کی اخلاقا حقوق رابطه سینه نازادان باخیش سالیئیب. بو اساسدا آزادلیق ایسته ینلر، افرادین داخلی ایشلرینده، دولترین سیطره سی نین آزالماسینی ایسته ییلر.

بو دوشونجه نین قاباقدا گئدنی «ایمانوئل کانت» ایدی کی اخلاقا حقوق آراسیندا اساسلی فرق قویو و دندی: «اخلاق اینسانین داخلینه دیقت یتیریر و حقوق خارجی ایشلره دیقت ائدیر.»

اوچونجو مرحله بیرینجی و ایکینجی دونیا جنگلرینه قاییدیر. بیرینجی و ایکینجی دونیا جنگلری، بونو ثابت ائله دیلر کی نه قدر ده جماعتین دموکراسی و آزادلیغی یولوندا چالیشیلا، یئنه ده طولمو آرادان اُپارماق اولماز.

چونکی دموکراسی نین دا بو عیبی وار کی اکثریتین اقلیته حکومت ائله مه سینده محدود اولور. بونا گؤره بیر سئری اصوللار اولمالیدیر کی دموکراسینی دا محدودلاشدیرسین. بشر حقوقی نین قایدالاری بو نهضتین نتیجه سینده یاراندی.

حقوقا اخلاقین رابطه لرینی ساخلاماغا سعی اولاندان، بشر حقوقی نین تدوین تاپماسی نین لازیملیغی اورتایا گلدی و اونو رعایت ائله ماف ایجباری اولدو.

ایندیکی تحلیلی حقوقین نظری بئله دیر کی حقوق، اخلاق علمیندن آیری اولمالیدیر. بیر حالدا کی حقوق و اخلاقین بیر بیرلرینی اؤرتن یئرلری وار و حقوق اکثریتده اخلاقی اصللرین ایعیکاسیدیر.

اخلاقا کی موناظیره لر بو موضوع اوستونده دیقت ائدیرلر کی اینسانین یاشاییشینا لاپ یاخجی یول نه دیر؟ هانسی ارزیشلر لاپ یوخاریدادیلار؟ و هانسی یاشاییش طرزلی قبول اولمایان و غیر مشروع ساییلیر؟

مودرن اخلاقین فلسفه سی ده، نه مننه یاخجی کیردارا باعث اولار؟ و نه مننه پیس کیردارا سبب اولار؟ کیمی، اساسلی سوآلارین دگیشمه سی اینن، شکل تاپیپ.